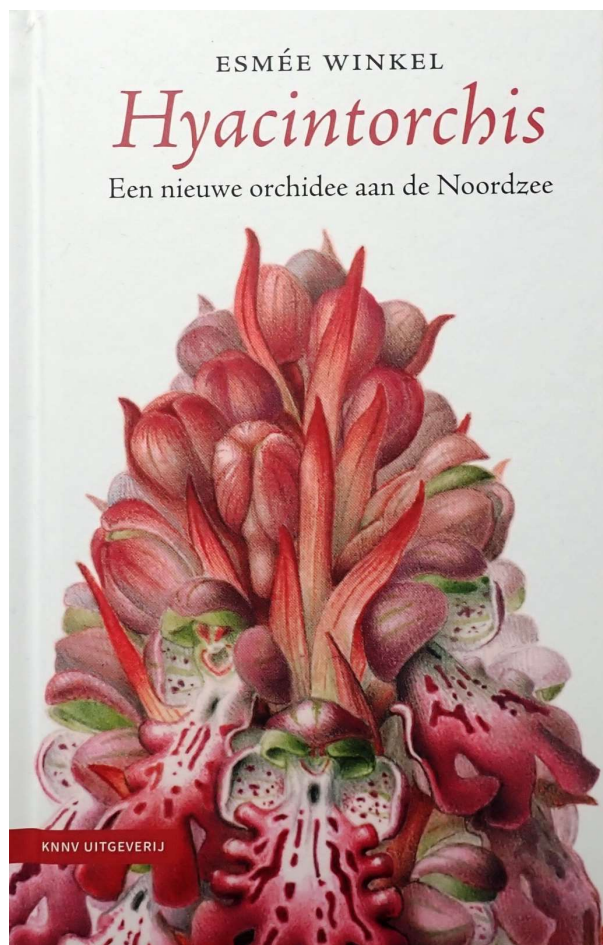

Nieuw in de Jan Verwey Bibliotheek

Jelle van Dijk

Esmée Winkel 2020. **Hyacintorchis. Een nieuwe orchidee aan de Noordzee.** KNNV Uitgeverij Zeist. 62 pagina's. Prijs € 17,95.

De ontdekking van bloeiende Hyacintorchissen door Casper Zuyderduyn in maart 2020 heeft veel aandacht gekregen. Op het internet verscheen bij NatureToday een bijdrage over deze spectaculaire vondst en in ons blad *de Strandloper* (juni 2020) schreef Rogier van Vugt een uitgebreid artikel. Hoewel deze vondst op www.waarneming.nl werd 'vervaard' (wel gemeld, maar geen plaats en waarnemer genoemd), wisten toch tientallen plantenliefhebbers uit heel het land de plek bij Noordwijk te vinden.

In het artikel van Rogier van Vugt is een hele pagina ingeruimd voor een fraaie aquarel van de Hyacintorchis, gemaakt door Esmée Winkel. De Noordwijkse planten inspireerden haar een boekje over deze bijzondere soort samen te stellen. Esmée Winkel werkt als wetenschappelijk illustrator voor Naturalis Biodiversity Center en is hierdoor regelmatig in de Leidse Hortus Botanicus te vinden. In het boekje wordt natuurlijk eerst ruim aandacht besteed aan de orchis waar het hier om gaat. Zo komt de verspreiding in Europa en de voortplanting van orchideeën aan bod. Bijna de helft van de inhoud is ingeruimd voor het hoofdstuk, dat een goed inzicht geeft in

wat er allemaal komt kijken bij het maken van wetenschappelijk verantwoorde illustraties. Fraaie 'werktekeningen' laten zien wat aan het eindresultaat vooraf gaat.

Aardig om op de achterflap te lezen dat deze uitgave financieel ondersteund werd door Staatsbosbeheer en Noordwijk Marketing.

Hay Wijnhoven 2017. **De merel.** Uitgeverij Atlas Contact Amsterdam/Antwerpen. 255 pagina's. Prijs € 23.

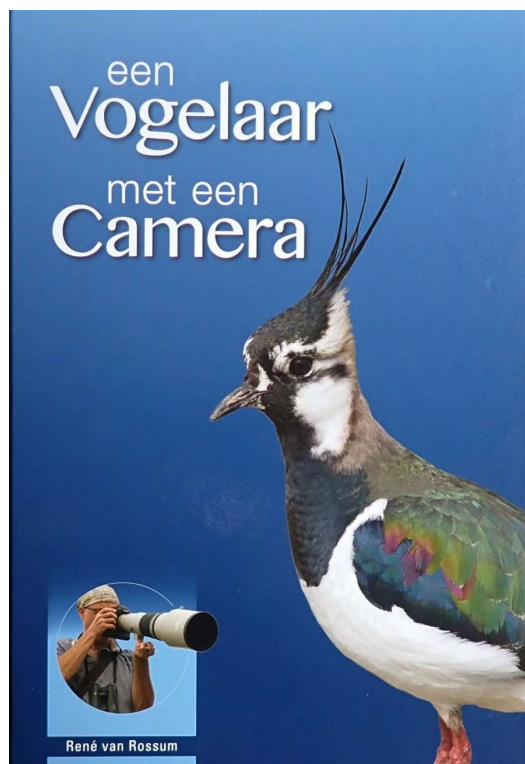
Dat dit boek al de vierde druk beleeft, geeft wel aan dat dit een bijzondere uitgave is. Het geheim van dit succes zit vooral in de boeiende schrijfstijl, waarmee Wijnhoven onderzoek in zijn eigen omgeving en gegevens uit de wetenschappelijke literatuur op speelse wijze presenteert. Wijnhoven is een entomoloog, gespecialiseerd in hooiwagens. Hij hield jarenlang een mereldagboek bij, waarin hij nauwgezet noteerde wat hij waarnam bij de merels in zijn woonomgeving.

In vrijwel elk tuintje of het moet al een compleet betegeld oppervlak zijn, komt wel eens een Merel kijken. Maar ook al woon je in de stad, de merelzang is vrijwel overal te horen als er maar wat groen in de vorm van bomen, struiken en gazons te vinden is. De merelzang wordt door velen hoger aangeslagen dan de zang van de Nachtegaal. Merels zingen minder luid, maar hun lied kent tientallen

variaties, waarin ook zang van andere soorten wordt opgenomen. Dat Merels een eigen territorium vaak fel verdedigen tegen soortgenoten, ook in de winter, weet iedereen die een 'groene' tuin heeft. Maar het was nieuw voor mij om te lezen dat vrouwtjes een eigen territorium verdedigen en daarin de plaats bepalen waar het nest wordt gebouwd. Wijnhoven strooit jaarrond rozijnen in zijn tuintje en voorafgaand blaast hij op een fluitje. In korte tijd kwamen de Merels al naar zijn tuintje bij het horen van het fluitje! Dat voeren leidde ertoe dat de Merels hun schuwheid verloren wat het volgen van individuen mogelijk maakte. Wat onderzoekers van andere soorten ook al constateerden blijkt ook voor Merels te gelden: de ene merel weet veel meer jongen groot te brengen dan de andere. Juist de vogels met het hoogste broedsucces zijn belangrijk voor het instandhouden van de populatie. Natuurlijk gaat het boek ook in op het verschijnsel dat de Merel in de afgelopen eeuw van een vrij schuwe bosvogel een talrijke stadsvogel is geworden. Het verschil in gedrag tussen stads- en bosvogels lijkt steeds groter geweest. Ook gaat Wijnhoven in op de trek vanuit Scandinavië waardoor vanaf eind oktober vele duizenden Merels onze winterpopulatie komen versterken.

Het zal inmiddels duidelijk zijn dat dit boek een van de hoogtepunten in de serie van Atlas Contact is. Dat ook dit boek nauwelijks geïllustreerd is (wel goed getekende merelsilhouetten) mag geen belemmering zijn dit boek aan te schaffen.

René van Rossum 2021. **Een vogelaar met een camera.** Eigen uitgave (druk Veldhuis Media, Raalte). 360 pagina's. Prijs € 25 (afhalen in Katwijk) of € 33 (verzenden per post).

NB. Leden van onze vereniging kunnen dit boek voor € 15 kopen in het Jan Verwey Natuurcentrum!

Een aparte titel voor een bijzonder boek, zo kun je deze uitgave kort karakteriseren. Al zo'n kleine 40 jaar behoort

René van Rossum tot de bekendste vogelfotografen van Nederland. Dat was, zeker in de vorige eeuw, omdat René er als de kippen bij was als er een zeer zeldzame vogel ergens in ons land ontdekt was. Omdat er in die tijd nog weinig mensen over goede foto-apparatuur (en een auto!) beschikten, was de naam van René bij veel bijzondere foto's in het blad Dutch Birding te vinden.

Dat René een topfotograaf is, is natuurlijk al lang in onze vereniging bekend. Veel foto's in ons vogelboek **Tussen tulpen en de zee** (november 2011) zijn van hem afkomstig en ook siert menige foto van zijn hand de voorkant van ons blad **De Strandloper**. Dit boek laat mooi zien, dat de belangstelling van René heel breed gericht is en vrijwel de gehele Nederlandse avifauna bestrijkt. Voor ons als inwoners van de Bollenstreek is het mooi dat een zeer groot deel van de foto's in Katwijk en omgeving is gemaakt, waardoor we veel foto's zien van locaties als de Puinhoop, de Katwijkse uitwatering, Berkheide en Lentevreugd.

In zijn voorwoord merkt René op, dat het vaak moeilijk was een selectie te maken. Dat bedenkende vraag je je soms wel af, waarom bepaalde keuzes gemaakt zijn. Van de Zwolse Sperweruil zijn honderden foto's op het internet te vinden en dat geldt in mindere mate ook voor de Dwerggorzen bij Katwijk en Noordwijkerhout. Ook hebben we sommige foto's vaak eerder gezien (bijvoorbeeld de groep Sneeuwgorzen op pagina 238). Maar dergelijke overwegingen zullen zeker niet gemaakt worden door mensen, die de vogelliteratuur wat minder nauwkeurig hebben gevolgd.

Wat dit fotoboek tot een echt bijzondere uitgave maakt, zijn de foto's van overvliegende vogels, waarvan de meeste genomen zijn op de telposten Berkheide en de Puinhoop. In deze foto's komt de combinatie uit de titel (vogelaar en camera) volledig tot zijn recht. René van Rossum is gezegend met een buitengewoon goed gehoor in combinatie met een jaloersmakend geheugen voor subtiele verschillen in vogelgeluiden. Het is weinigen gegeven om op enige afstand een Siberische Boompieper te horen naderen, laat staan om daarna in enkele seconden de camera met superlens op dat stipje te richten en een scherpe foto te produceren, waarop je meer kenmerken ziet dan dat jij door je verrekijker hebt gezien.

Graag had ik juist die foto's hier en daar in wat groter formaat gezien in combinatie met een enkele opmerking over de determinatie, zoals bijvoorbeeld bij de overvliegende Keep op pagina 255 ('dieper gevorkte staart dan bij Vink').

De honderden in ons land genomen foto's zijn geplaatst in de volgorde van de bekende ANWB-vogelgids. Daarnaast zijn korte hoofdstukken gewijd aan buitenlandse reizen naar landen als Israël, Georgië en Canada.

De foto's zijn uiteraard van uitstekende kwaliteit. Dat geldt eigenlijk ook voor de foto's uit het dia-tijdperk. Deze foto's krijgen steeds de vermelding 'dia'. De vermelding 'fotomontage' wordt echter maar één keer gebruikt (Reuzensterren pagina 256), terwijl er toch bij een aantal platen fotomontage is toegepast (bijv. bij Kwak, Grasmus, Ruigpootbuizerd en Zeekoet). Persoonlijk ben ik sowieso geen liefhebber van dergelijke combinatiefoto's. Dat neemt niet weg, dat het alles bij elkaar een fraai fotoboek is geworden waarmee René veel vogelaars en zeker de vogelfotografen onder hen een groot plezier heeft gedaan!